

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.1.1.2025

Pan
Mariusz Frankowski
Wojewoda Mazowiecki
Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie
pl. Bankowy 3/5
00-950 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/14 - województwo
mazowieckie

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie ¹ , pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mariusz Frankowski, Wojewoda Mazowiecki ² , od 14 grudnia 2023 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura NIK w Warszawie
Kontrolerzy	Kamila Kucharska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/19/2025 z 10 stycznia 2025 r. Bartosz Pomykała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/17/2025 z 10 stycznia 2025 r. Dorota Białecka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/18/2025 z 10 stycznia 2025 r. Agnieszka Wasilewicz-Kamińska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/15/2025 z 10 stycznia 2025 r. Rafał Ulewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/16/2025 z 10 stycznia 2025 r.

(akta kontroli tom 1 str. 1-5)

¹ Dalej także: Urząd albo MUW.

² Dalej także: Wojewoda.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2024, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/14 – województwo mazowieckie oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- prowadzenie ksiąg rachunkowych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie w zakresie odnoszącym się do dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań oraz prowadzenia ksiąg rachunkowych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴, w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/14 – województwo mazowieckie.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zakres kontroli Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy porównawczej zrealizowanych dochodów budżetowych z planem i wykonaniem roku ubiegłego,
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontroli prawidłowości wprowadzonych zmian w planie finansowym dysponenta w wyniku zwiększeń dokonanych środkami z rezerw celowych,
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad,
- kontroli przestrzegania ustalonych dla części 85/14 – województwo mazowieckie limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków bieżących i inwestycyjnych dysponenta III stopnia,
- szczegółowej analizy wydatków ponoszonych na działania promocyjne i reklamowe oraz usługi doradcze i eksperckie,
- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analizy wybranej próby przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analizy stanu zobowiązań,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.; dalej: ufp.

- przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych prowadzonych dla Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie,
- szczegółowej kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych dysponenta III stopnia,
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/14 – województwo mazowieckie.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/14 – województwo mazowieckie wykorzystano również wyniki kontroli wykonania planu finansowego na 2024 r. przez MUW i przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie oraz wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa na zadanie z zakresu administracji rządowej dotyczące wypłaty bonu energetycznego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu i Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iłży.

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/14 – województwo mazowieckie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W 2024 r. w części 85/14 – województwo mazowieckie dochody zostały zrealizowane w kwocie 770 464,2 tys. zł, wyższej o 20,9% od kwoty planowanej w ustawie budżetowej i o 14,2% wyższej niż dochody uzyskane w 2023 r. Wydatki zrealizowano w kwocie 6 703 211,7 tys. zł, tj. o 2,2% niższej od planu po zmianach i o 28,7% wyższej od wykonania w 2023 r. Ocenę sformułowano na podstawie szczegółowego badania 10,6% (709 296,0 tys. zł) zrealizowanych w części 85/14 wydatków z budżetu państwa i budżetu środków europejskich. Wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ufp i aktach wykonawczych do tej ustawy. W rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności zaplanowane w planie finansowym.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje sporządzone przez dysponenta części 85/14 łączne sprawozdania roczne za 2024 r. oraz jednostkowe sprawozdania roczne MUW. Sprawozdania łączne dysponenta części 85/14 zostały sporządzone terminowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów, a sprawozdania jednostkowe MUW na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej i przedstawiły wiarygodne dane o dochodach i wydatkach oraz związanych z nimi należnościach i zobowiązaniach.

Stwierdzona w toku kontroli nieprawidłowość polegała na niezapewnieniu rzetelnego planowania wydatków dysponenta części 85/14 na rok 2024 w zakresie wydatków przeznaczonych na dofinansowanie wypłat zasiłków

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej, stosuje się ocenę w formie opisowej.

stałych, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁶.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Zrealizowane w części 85/14 – województwo mazowieckie w 2024 r. dochody w kwocie 770 464,2 tys. zł były o 20,9% wyższe od kwoty ujętej w ustawie budżetowej na rok 2024 i o 14,2% wyższe niż dochody uzyskane w 2023 r.⁸ Głównym źródłem dochodów były wpływy z tytułu gospodarki gruntami i nieruchomościami – 506 141,0 tys. zł (65,7% dochodów ogółem), z tytułu świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 69 614,7 tys. zł (9,0%), z wpływu z usług świadczonych przez powiatowe inspektoraty weterynarii, w tym m.in. kontroli zwierząt i produktów, badania mięsa zwierząt łownych, nadzoru nad procesem uboju, przetwórstwa i dopuszczenia do obrotu produktów odzwierzęcych – 56 563,2 tys. zł (7,4%). Wyższa o 133 010,2 tys. zł realizacja prognozowanych dochodów w części 85/14 spowodowana była głównie zwiększeniem o:

- 55 522,0 tys. zł wpływów z tytułu m.in. użytkowania wieczystego gruntów, najmu i dzierżawy nieruchomości Skarbu Państwa, sprzedaży nieruchomości i przekształcenia użytkowania wieczystego we własność,
- 10 281,4 tys. zł z tytułu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, w tym wpływów stanowiących zwrot nienależnie pobranego świadczenia, wpływów z tytułu funduszu alimentacyjnego oraz odsetek od nienależnie pobranych świadczeń,
- 10 058,8 tys. zł wpływów do MUW spowodowanych m.in. zwiększoną liczbą złożonych wniosków o wydanie paszportów oraz dokumentów podróży.

(akta kontroli tom 3 str. 513-538)

W 2024 r. MUW (dysponent III stopnia) zrealizował dochody w kwocie 61 623,4 tys. zł, tj. o 53,3% wyższej od kwoty zaplanowanej (40 185,0 tys. zł)⁹ i o 11,4% wyższej od uzyskanej w 2023 r. (55 313,2 tys. zł).

Głównymi źródłami dochodów były wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych w kwocie 35 076,8 tys. zł (56,9% dochodów MUW ogółem) oraz z opłat za zezwolenia na pracę i karty pobytu dla cudzoziemców w kwocie 20 978,1 tys. zł (34,0%).

Wyższe wykonanie dochodów w stosunku do planu oraz do wykonania w 2023 r. wynikało m.in. z wpływów z tytułu: zwiększonej liczby zmian dokonywanych w rejestrach podmiotów leczniczych i osób wykonujących zawody medyczne 3132,9 tys. zł, tj. o 2250,7 tys. zł więcej (255,1%), niż w 2023 r.; zwiększonej liczby złożonych wniosków o wydanie zezwolenia na pracę i kart pobytu dla cudzoziemców 20 978,1 tys. zł, tj. o 1984,7 tys. zł więcej (10,5%), niż w 2023 r.; zwiększonej liczby wniosków o wydanie paszportów oraz

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, ze zm.; dalej: ustawa o pomocy społecznej.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Tj. o 95 811,4 tys. zł.

⁹ Tj. o 21 438,4 tys. zł.

dokumentów podróży 35 076,8 tys. zł, tj. o 1941,4 tys. zł więcej (5,9%) niż w 2023 r.

Największy spadek dochodów, o kwotę 187,7 tys. zł (38,2%), wynikał z większej liczby zwracanych środków przez podmioty szkolące w ramach stażów i specjalizacji medycznych.

(akta kontroli tom 3 str. 590-595)

Na koniec 2024 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, w części 85/14 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 3 586 488,1 tys. zł, w tym zaległości netto 3 031 017,9 tys. zł. Największy udział w zaległościach stanowiły zaległości w dziale 855 Rodzina z tytułu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczenia społecznego (1 880 126,8 tys. zł, tj. 62,0% zaległości netto ogółem); w dziale 700 Gospodarka mieszkaniowa z tytułu gospodarki gruntami i nieruchomościami (642 662,1 tys. zł, tj. 21,2%) oraz w dziale 750 Administracja publiczna z tytułu odsetek od należności po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa (325 982,7 tys. zł, tj. 10,7%). W porównaniu do 2023 r. należności pozostałe do zapłaty ogółem były wyższe o 300 299,1 tys. zł (o 9,1%), a zaległości netto wyższe o 220 760,3 tys. zł (o 7,9%).

Zwiększenie stanu należności w 2024 r. w porównaniu do 2023 r. wynikało m.in. ze zmniejszenia skuteczności działań egzekucyjnych w zakresie gospodarki gruntami i nieruchomościami (wzrost o 165 869,9 tys. zł), z przypisu należności z tytułu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (wzrost o 127 213,8 tys. zł). Największy wzrost zaległości netto w 2024 r. w porównaniu do roku poprzedniego, tj. o kwotę 121 226,1 tys. zł, dotyczył świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Ponadto wzrosły zaległości z tytułu gospodarowania gruntami i nieruchomościami o kwotę 94 327,0 tys. zł.

(akta kontroli tom 3 str. 539-548)

W MUW należności pozostałe do zapłaty ogółem na koniec 2024 r. wyniosły 860,1 tys. zł, w tym zaległości netto 820,0 tys. zł. W porównaniu do 2023 r. należności były niższe o 288,7 tys. zł (o 25,1%), a zaległości netto niższe o 169,1 tys. zł (o 17,1%). Zmniejszenie ww. kwot wynikało z uregulowania zaległości w 2023 r. (219,0 tys. zł) z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze.

(akta kontroli tom 3 str. 596-597)

Wojewoda Mazowiecki zrealizował wniosek sformułowany po kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. dotyczący terminowego wyrażania zgody na umarzanie należności cywilnoprawnych przypadających Skarbowi Państwa z tytułu gospodarowania nieruchomościami. W MUW na bieżąco monitorowano terminowość rozpatrywania wniosków starostów o wyrażenie zgody na umarzanie w całości albo w części bądź niedochodzenie należności pieniężnych z tytułu gospodarowania nieruchomościami, przypadających Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Starostę. Wojewoda Mazowiecki wyjaśnił, że w 18 złożonych w 2024 r. wnioskach nie dochodziło do sytuacji bezzasadnego przedłużania terminu weryfikacji dokumentów bądź przewlekłości. Powołany zespół oceniający każdorazowo badał okoliczności powstania zaległości

i weryfikował, czy podjęto wszelkie czynności przewidziane prawem, które miały doprowadzić do odzyskania należności.

W toku badania sposobu rozpatrzenia dwóch wniosków o wyrażanie zgody na umarzanie należności cywilnoprawnych przypadających Skarbowi Państwa z tytułu gospodarowania nieruchomościami¹⁰ nie stwierdzono nieprawidłowości. Powodem przedłużającej się realizacji wniosków było niedostarczanie przez wnioskodawcę wymaganych dokumentów niezbędnych do oceny kondycji finansowej podmiotów, których dotyczyły wnioski.

(akta kontroli tom 2 str. 303-305)

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2024 wydatki w części 85/14 zostały zaplanowane w kwocie 4 634 775,0 tys. zł. Plan wydatków zwiększono środkami z rezerw o 2 221 223,4 tys. zł (tj. o 47,9%), w tym 2 211 323,4 tys. zł z rezerw celowych oraz 9900,0 tys. zł z rezerwy ogólnej budżetu państwa. W trakcie roku budżet Wojewody Mazowieckiego na 2024 r. został ponadto zmniejszony o 1909,5 tys. zł¹¹. Budżet po zmianach wyniósł 6 854 088,9 tys. zł.

(akta kontroli tom 2 str. 101)

Analiza dziewięciu decyzji¹² Wojewody Mazowieckiego w sprawie zmiany planu wydatków w części 85/14 wykazała, że wynikały one z potrzeb zgłoszonych przez jednostki, były celowe i wprowadzono je po otrzymaniu decyzji Ministra Finansów¹³ o zwiększeniu planu wydatków.

Szczegółowym badaniem objęto osiem decyzji zwiększających plan wydatków środkami z rezerw celowych poz. 10¹⁴, 25¹⁵, 35¹⁶, 59¹⁷ i 74¹⁸ o łączną kwotę 275 410,7 tys. zł (tj. o 12,2%¹⁹). Środki przyznane w ramach:

¹⁰ Wnioski złożone przez ten sam podmiot. Wniosek złożony w 2023 r. został rozpatrzony 16 maja 2024 r., brak zgody na umorzenie odsetek. Wniosek złożony w 2024 r. został rozpatrzony 30 marca 2025 r., brak zgody na umorzenie w wysokości 75% odsetek ustawowych i należności głównej.

¹¹ Na podstawie decyzji: Ministra Finansów nr MF/FS6.4143.3.30.2024.MF.5565 z 13 grudnia 2024 r. (decyzja Wojewody nr 259 z 16 grudnia 2024 r.) zmniejszającej planowane wydatki w dziale 752 o łączną kwotę 1928,5 tys. zł, z przeznaczeniem do wykorzystania w części 29 - Obrona narodowa na realizację istotnych zadań obronnych w obszarze wydatków bieżących; Ministra Finansów nr MF/FS7.4143.3.344.2024.MF.5809 z 30 grudnia 2024 r. (decyzja Wojewody nr 280 z 30 grudnia 2024 r.) zwiększająca planowane wydatki w dziale 754 o kwotę 19,0 tys. zł z przeznaczeniem na dostosowanie planu wydatków do aktualnych potrzeb Państwowej Straży Pożarnej.

¹² W tym ośmiu decyzji dotyczących rezerw celowych budżetu państwa na kwotę 275 410,7 tys. zł oraz jednej decyzji dotyczącej środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa na kwotę 9900,0 tys. zł.

¹³ Dalej: MF.

¹⁴ Rezerwa celowa poz. 10 – Środki na realizację umów zawartych przez Ministra Klimatu i Środowiska w związku z poleceniem Prezesa Rady Ministrów.

¹⁵ Rezerwa celowa poz. 25 – Środki na zadania określone w ustawie o pomocy społecznej oraz na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz na finansowanie lub dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemoc domowej.

¹⁶ Rezerwa celowa poz. 35 – Uzupełnienie środków na wypłatę i waloryzację świadczeń z zakresu rodziny i zabezpieczenia społecznego oraz na wypłatę świadczeń socjalnych i świadczeń motywacyjnych, o których mowa w ustawie o Policji, ustawie o Państwowej Straży Pożarnej, ustawie o Straży Granicznej oraz ustawie o Służbie Ochrony Państwa.

¹⁷ Rezerwa celowa poz. 59 – Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

¹⁸ Rezerwa celowa poz. 74 – Środki na zadania w obszarze zdrowia.

¹⁹ Kwot zwiększających plan środkami z rezerw celowych, bez uwzględnienia korekt, anulacji i zmniejszeń.

- jednej decyzji z rezerwy celowej poz. 10 wykorzystano w kwocie 95 409,7 tys. zł (tj. 82,4%) na dotacje celowe dla gmin przeznaczone na finansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania przez gminy w wysokości 3,0% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie. Nie wydatkowano środków w wysokości 20 339,7 tys. zł m.in. z powodu wydawanych przez gminy decyzji odmownych w związku z niespełnieniem przez wnioskodawców kryteriów dochodowych uprawniających do uzyskania bonu, z czego 12 355,4 tys. zł zablokowano na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 ufp;
- jednej decyzji z rezerwy celowej poz. 25 wykorzystano w kwocie 7931,6 tys. zł (tj. 99,2%) na dotacje celowe dla gmin przeznaczone na dofinansowanie wypłaty zasiłków stałych, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 19 ustawy o pomocy społecznej. Nie wykorzystano środków w wysokości 61,1 tys. zł z przyczyn zaistniałych już po otrzymaniu środków, np. z powodu uzyskania przez wnioskodawców prawa do innych świadczeń;
- trzech decyzji z rezerwy celowej poz. 35 wykorzystano w kwocie 141 582,5 tys. zł (tj. 94,1%), w tym: 112 402,7 tys. zł na dotacje celowe dla gmin na uzupełnienie środków na realizację świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych²⁰, w związku z coroczną waloryzacją wysokości tego świadczenia oraz 29 179,8 tys. zł dla jednostek Państwowej Straży Pożarnej m.in. na sfinansowanie wypłaty świadczenia motywacyjnego dla strażaków, uzupełnienie planu wydatków w zakresie świadczeń na rzecz osób fizycznych, wydatków bieżących i pokrycie kosztów funkcjonowania jednostek w zakresie eksploatacji, napraw sprzętu niezbędnego do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych. Niewykorzystanie środków w wysokości 8804,7 tys. zł wynikało m.in. z utraty prawa do świadczeń, a także ze zmian kadrowych i absencji spowodowanych chorobą;
- dwóch decyzji z rezerwy celowej poz. 59 wykorzystano w kwocie 531,3 tys. zł (100,0%) na realizację przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie zadań zakwalifikowanych do dofinansowania, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej²¹, tj. zakup sprzętu komputerowego z oprogramowaniem oraz dwóch samochodów osobowych;
- jednej decyzji z rezerwy celowej poz. 74 wykorzystano w kwocie 180,0 tys. zł (tj. 24,0%) na finansowanie przez dysponenta III stopnia dodatków do wynagrodzeń dla kierowników specjalizacji, w związku z art. 16m ust. 1b ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty²². Niewykorzystanie środków w kwocie 570,0 tys. zł wynikało z czynników, których na etapie szacowania zapotrzebowania nie można było przewidzieć, m.in. z powodu niezłożonych rozliczeń przez jednostki szkolące, zmian kadrowych, nierozpoczęcia szkolenia się przez lekarzy w 2024 r.

(akta kontroli tom 1 str. 448-569, tom str. 120-136)

W 2024 r. dysponent części 85/14 nie wydawał decyzji zwiększających plan wydatków środkami z rezerw celowych budżetu środków europejskich.

(akta kontroli tom 1 str. 164)

²⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 323, ze zm.

²¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1991.

²² Dz. U. z 2024 r. poz. 1287, ze zm.; dalej: ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentysty.

Analiza jednej decyzji Wojewody Mazowieckiego w sprawie zmiany planu wydatków w części 85/14 środkami z rezerwy ogólnej budżetu państwa wykazała, że środki te wykorzystano w łącznej kwocie 9454,7 tys. zł (tj. 95,5%). Środki zostały przyznane przez Prezesa Rady Ministrów²³ na wniosek Wojewody Mazowieckiego z dnia 28 listopada 2024 r.²⁴ i przeznaczone na dotację celową dla jednostek samorządu terytorialnego województwa mazowieckiego na dofinansowanie wypłat zasiłków stałych, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 19 ustawy o pomocy społecznej, tj. na zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. Wzrost wydatków w tym zadaniu wynikał ze zwiększenia od 1 stycznia 2024 r. minimalnej (z 30 zł do 100 zł) i maksymalnej (z 719 zł do 1000 zł) kwoty zasiłku stałego, o którym mowa w art. 37 ustawy o pomocy społecznej. Zmiany w powyższym zakresie zostały wprowadzone na podstawie ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw²⁵, ogłoszonej w Dzienniku Ustaw z dnia 24 sierpnia 2023 r.

Wojewoda na etapie planowania budżetu na 2024 r. nie prowadził analiz mających na celu ustalenie potrzeby zwiększenia planu wydatków na ww. zadanie i zaplanował środki (w dziale 852, rozdział 85216, § 2030) w wysokości takiej samej jak na rok 2023, tj. 135 030,0 tys. zł. Szczegółowy opis zawarto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom 2 str. 137-159, 173-194)

W trakcie 2024 r., na podstawie danych uzyskanych z jst²⁶, w MUW przeprowadzono kwartalne analizy potrzeb środków na realizację ww. zadania. Po analizie za III kwartał 2024 r. Wojewoda Mazowiecki 30 sierpnia 2024 r. skierował pismo do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej²⁷, w którym informował, że zaplanowane środki są niewystarczające, aby w pełni zabezpieczyć potrzeby jst z terenu województwa i wnioskował o zwiększenie wydatków o szacowaną kwotę niedoboru wynoszącą 22 589,7 tys. zł. Wobec braku odpowiedzi przedmiotowy wniosek został ponowiony 24 września 2024 r. Przyznane Wojewodzie Mazowieckiemu, na podstawie decyzji MF z 14 października 2024 r.²⁸, środki rezerwy celowej budżetu państwa poz. 25 w kwocie ogółem 7992,7 tys. zł nie pokryły w pełni kwoty zgłoszonego niedoboru. Po analizie danych za IV kwartał 2024 r. Wojewoda w dniu 22 listopada 2024 r. wystąpił do MF o zwiększenie wydatków budżetowych z przeznaczeniem na realizację zadania 85216 § 2030 – Zasiłki stałe o kwotę 12 510,3 tys. zł. W odpowiedzi Minister poinformował, że rezerwy celowe zostały podzielone zgodnie z art. 154 ust. 1 i 2 ufp (tj. nie później niż do 15 października) oraz wskazał na możliwość złożenia wniosku o zwiększenie środków w ramach rezerwy ogólnej budżetu państwa. Wojewoda Mazowiecki złożył przedmiotowy wniosek 28 listopada 2024 r.²⁹

(akta kontroli tom 2 str. 122-142, 220-262)

W 2024 r. Wojewoda Mazowiecki zablokował³⁰ 75 205,0 tys. zł planowanych wydatków z budżetu państwa oraz 36 131,8 tys. zł z budżetu środków

²³ Zarządzenie nr 152 Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 listopada 2024 r.

²⁴ Uzupełniony 29 listopada 2024 r.

²⁵ Dz. U. poz. 1693.

²⁶ Na podstawie pism skierowanych do jst przez Wydział Rodziny i Polityki Społecznej MUW w dniach: 1 marca 2024 r. (dane za I kwartał 2024 r.), 13 maja 2024 r. (dane za II kw.), 1 sierpnia 2024 r. (dane za III kw.), 2 października 2024 r. (dane za IV kw.).

²⁷ Dalej: MRPiPS.

²⁸ Zn. MF/FS4.4143.3.477.2024.MF.3897.

²⁹ Uzupełniony 29 listopada 2024 r.

³⁰ Łącznie 67 decyzji w sprawie blokowania wydatków w budżecie województwa mazowieckiego.

europejskich. W grudniu 2024 r. zablokowano środki w łącznej kwocie 104 856,1 tys. zł (94,2%)³¹. W 2024 r. w porównaniu do 2023 r. wzrosła liczba decyzji wydawanych do końca listopada (z jednej w 2023 r. do 15 w 2024 r.). Blokad dokonywano z powodu nadmiaru środków. Nie wystąpiły przypadki blokowania planowanych wydatków z tytułu opóźnień w realizacji zadań lub niegospodarności w jednostkach. Spośród zablokowanych wydatków 34,3% (38 170,6 tys. zł) dotyczyło środków uzyskanych z rezerw celowych oraz rezerwy ogólnej budżetu państwa.

Badanie szczegółowe trzech decyzji³² Wojewody Mazowieckiego, dotyczących blokad na kwotę 37 097,6 tys. zł (tj. 33,3% ogólnej sumy blokad dokonanych przez dysponenta części), nie wykazało nieprawidłowości. Środki zostały zablokowane w czasie nieprzekraczającym trzech dni roboczych od powzięcia informacji o ich nadmiarze. Decyzje niezwłocznie wprowadzono do systemu Trezor³³. Blokady wynikały z nadmiaru środków. Z powodu pilnej potrzeby wydatkowania środków Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w dziale 710 Działalność usługowa, rozdziale 71015 Nadzór budowlany w dniu 22 listopada 2024 r. skorygowano blokadę 2/2024 uwalniając środki w kwocie 149,8 tys. zł.

(akta kontroli tom 2 str. 448)

Prezes Rady Ministrów w 2024 r. nie wydawał Wojewodzie Mazowieckiemu polecenia wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 lub Fundusz Pomocy.

(akta kontroli tom 1 str. 163)

Wydatki w części 85/14 w 2024 r. zrealizowano w kwocie 6 703 211,7 tys. zł, tj. o 2,2% niższej od planu po zmianach i o 28,7% wyższej od wykonania w 2023 r. (o 1 494 871,2 tys. zł). Ze środków przeznaczonych na dotacje celowe dla jst i jednostek spoza sektora finansów publicznych wydatkowano łącznie 5 316 258,0 tys. zł³⁴ (79,3% wydatków ogółem), w tym na zadania własne jst 1 411 720,6 tys. zł oraz na zadania zlecone jst 3 806 933,4 tys. zł. Wydatki zespolonych służb, inspekcji i straży wyniosły 1 033 332,5 tys. zł (15,4%), wydatki MUW 333 167,2 tys. zł (5,0%), a pozostałe wydatki³⁵ 20 453,9 tys. zł (0,3%).

Główne pozycje wydatków z dotacji³⁶ stanowiły dotacje dla gmin: na realizację świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów i wypłatę jednorazowych świadczeń w ramach programu „Za życiem” w kwocie 2 021 937,8 tys. zł (39,3%), na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego w kwocie 607 002,2 tys. zł (11,8%) oraz dla powiatów na działalność komend (powiatowych i miejskich) Państwowej Straży Pożarnej w kwocie 553 985,5 tys. zł (10,8%).

(akta kontroli tom 2 str. 48-58, 114)

³¹ Łącznie 52 decyzje w sprawie blokowania wydatków.

³² Decyzja nr 2/2024 z dnia 20 września 2024 r., korygująca ją decyzja 8/2024 z 22 listopada 2024 r. i decyzja 56/2024UE z dnia 27 grudnia 2024 r.

³³ Decyzję nr 2/2024 wprowadzono w kolejnym dniu roboczym pod jej wydaniem; decyzję nr 8/2024 wprowadzono w dniu wydania. W przypadku decyzji 56/2024 dotyczącej budżetu środków europejskich decyzję w dniu wydania przekazano do Departamentu Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów.

³⁴ W grupach paragrafowych „2” i „6”.

³⁵ M.in. na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa wynikających z wyroków sądowych, wypłaty zasądzonych wyrokami sądowymi rent oraz utrzymanie lotniczych przejść granicznych na obszarze województwa.

³⁶ W grupie paragrafowej „2”.

W 2024 r., w porównaniu do 2023 r., nastąpił wzrost wydatków na dotacje³⁷, tj. o 1 252 634,4 tys. zł (o 32,1%). Wpływ na wyższe wykonanie wydatków miało m.in. zwiększenie rocznej kwoty dotacji na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego, przypadającej na jednego ucznia, z kwoty 1607,35 zł w 2023 r. do 3968,82 zł w 2024 r., w wyniku czego łączne wydatki na ten cel w 2024 r. wyniosły 607 002,2 tys. zł (wzrost o 351 719,2 tys. zł, tj. o 137,8%). Istotny wzrost wydatków na dotacje wynikał także z przekazania w 2024 r. dotacji celowych dla gmin na realizację zadań zleconych i przeznaczonych na sfinansowanie wypłaty świadczeń, mających na celu wsparcie gospodarstw domowych w opłacaniu rachunków za energię elektryczną, tj. dodatków osłonowych³⁸ oraz bonów energetycznych³⁹. Wydatki na ten cel w 2024 r. wyniosły odpowiednio: 82 459,8 tys. zł (wzrost o 82 154,1 tys. zł, tj. o 99,6%) oraz 95 425,4 tys. zł (w 2023 r. nie realizowano zadania).

Największe kwotowo zwiększenia planu finansowego w ciągu roku dotyczyły środków przeznaczonych na dotacje dla jst⁴⁰. Były to m.in.:

- środki na realizację własnych zadań bieżących gmin, przeznaczone na dofinansowanie pobytu dzieci w przedszkolach – plan zwiększono⁴¹ o kwotę 616 311,0 tys. zł, z której wykorzystano 98,5% (607 002,2 tys. zł);
- środki na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych oraz na pokrycie kosztów postępowania w sprawie jego zwrotu – plan zwiększono⁴² o kwotę 250 154,1 tys. zł, z której wykorzystano 99,96% (250 066,2 tys. zł).

(akta kontroli tom 2 str. 48-58)

Szczegółowe badanie wydatków przeznaczonych na dotacje na kwotę 438 658,7 tys. zł (8,2%⁴³), wykazało, że zaplanowane i przekazane środki wynikały ze sporządzonych przez jst zapotrzebowań lub kalkulacji potrzeb, zweryfikowanych przez wydziały merytoryczne MUW. W zbadanych przypadkach środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem na:

- sfinansowanie przez gminy⁴⁴ wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego wprowadzonego ustawą o bonie energetycznym i koszty obsługi tego zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, w łącznej kwocie 23 227,7 tys. zł;

³⁷ Grupa „2” wydatków wraz z wydatkami na współfinansowanie.

³⁸ Wypłacanych za okres od 1 stycznia 2024 r. do 30 czerwca 2024 r., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 953). W 2023 r. wypłacane były tylko dodatki osłonowe za okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r., które z uwagi na przedłużone postępowanie administracyjne nie mogły być wypłacone w 2022 r. Za 2023 r. dodatek nie przysługiwał.

³⁹ Wypłacanych jednorazowo w 2024 r. na podstawie ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. poz. 859, ze zm.); dalej: ustawa o bonie energetycznym.

⁴⁰ W grupie paragrafowej „2”.

⁴¹ Środkami z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 52 – Zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego.

⁴² Środkami z rezerw celowych budżetu państwa poz. 7 Dopłaty do paliwa rolniczego, poz. 16 Zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa, poz. 69 Dodatkowe środki na działalność kół gospodyń wiejskich oraz orkiestr dętych w gminach o wielkości do 20 tys. mieszkańców.

⁴³ Wydatków zrealizowanych z przeznaczeniem na dotacje celowe w grupach paragrafowych „2” i „6”.

⁴⁴ M.st. Warszawa, m. Radom, gm.-m. Płock, m. Siedlce, m. Ciechanów, m. Żyrardów, m. Wyszaków, m. Mława, m. Ostrołęka, m.-gm. Pułtusk, m. Sochaczew, m.-gm. Iłża.

- dofinansowanie własnych zadań bieżących wybranych gmin⁴⁵ w zakresie wychowania przedszkolnego uczniów, na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych⁴⁶ w łącznej kwocie 337 642,7 tys. zł;
- dofinansowanie własnych zadań bieżących wybranych gmin⁴⁷ z zakresu pomocy społecznej, tj. na wypłaty zasiłków stałych, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 19 ustawy o pomocy społecznej, w łącznej kwocie 77 788,3 tys. zł.

Dotacje na wypłatę bonu energetycznego były przyznawane na podstawie przepisów ustawy uchwalonej w trakcie roku budżetowego i nie były ujęte w pierwotnym planie wydatków dysponenta części 85/14. W dniach 3 i 10 września 2024 r. Wojewoda przekazał do Ministra Klimatu i Środowiska⁴⁸ zapotrzebowanie na środki finansowe z rezerwy celowej budżetu państwa na ten cel. Zapotrzebowanie sporządzono na podstawie zaktualizowanych potrzeb gmin z terenu województwa, zgodnie z wnioskami przekazanymi na podstawie art. 5 ust. 4 ustawy o bonie energetycznym. W piśmie z 25 września 2024 r. MKiŚ poinformował wojewodów o możliwości składania wniosków o uruchomienie na to zadanie środków z rezerwy celowej poz. 10. Na podstawie wniosku Wojewody Mazowieckiego z 27 września 2024 r., MF w dniu 11 października 2024 r. wydał decyzję budżetową, zwiększając plan wydatków dysponenta części 85/14 o wnioskowaną kwotę, tj. 115 749,4 tys. zł. Środki dotacji zostały przekazane do gmin w transzach, na podstawie składanych zapotrzebowań, do wysokości ustalonego dla jst planu finansowego dotacji, w dniach: 16 października, 15 i 22 listopada oraz 10 grudnia 2024 r.⁴⁹ Wojewoda Mazowiecki nie korzystał z innych źródeł finansowania bonu energetycznego, a przekazane środki rezerwy celowej umożliwiały pełną realizację zadania⁵⁰. W trakcie realizacji zadania, w związku ze zgłaszanymi przez gminy nadwyżkami lub niedoborami środków, Wojewoda na podstawie decyzji nr 383 z 14 listopada 2024 r. wprowadził zmiany do planu wydatków, dokonując przeniesienia środków pomiędzy jst i dostosowując ich plany do zgłoszonych potrzeb. Wszystkie objęte badaniem jst dokonały zwrotu niewykorzystanej części dotacji na rachunek MUW jeszcze w trakcie 2024 r. lub po jego zakończeniu. Natomiast w przekazanych Wojewodzie do 31 stycznia 2025 r. rozliczeniach dotacji, a także w pismach kierowanych do MUW w 2025 r. część gmin wskazywało na przypadki braku wypłaty środków przyznanych w 2024 r. (np. z powodu niepobrania ich przez świadczeniobiorcę w formie gotówkowej z banku lub poczty) albo nierozpatrzenie złożonych wniosków (np. z uwagi na oczekiwanie na odpowiedź organu rentowego).

(akta kontroli tom 1 str. 525-644, tom 2 str. 160, 273)

Środki przeznaczone na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego uczniów zostały przekazane przez Wojewodę do jst w łącznej kwocie odpowiadającej podziałowi dokonанemu przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, na podstawie art. 53 ust. 2 ustawy o finansowaniu

⁴⁵ M.st. Warszawa, m. Radom, gm.-m. Płock, m. Siedlce, gm.-m. Piaseczno, m. Ostrołęka, m. Pruszków, m. Grodzisk Mazowiecki, m. Marki, m. Żąbki, m. Legionowo.

⁴⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 754 (w brzmieniu obowiązującym do 25 października 2024 r.); dalej: ustawa o finansowaniu zadań oświatowych.

⁴⁷ M.st. Warszawa, m. Radom, gm.-m. Płock, m. Grodzisk Mazowiecki, m. Legionowo, m. Otwock, gm.-m. Piaseczno, m. Siedlce, m. Sochaczew, gm.-m. Wołomin, m. Żyrardów.

⁴⁸ Dalej: MKiŚ.

⁴⁹ Kolejne dyspozycje opiewały na kwoty: 93 668,9 tys. zł, 11 075,8 tys. zł, 1816,0 tys. zł, 1892,6 tys. zł. Łącznie 108 453,3 tys. zł.

⁵⁰ Wykorzystanie wyniosło 95 409,7 tys. zł.

zadań oświatowych⁵¹. Wniosek o zwiększenie wydatków w części 85/14 z przeznaczeniem na przedmiotowe zadanie Wojewoda sporządził i przekazał terminowo, zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie udzielania jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego⁵². Tym samym zrealizował wniosek NIK sformułowany po kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. dotyczący terminowego wnioskowania o zwiększenie wydatków w części 85/14 w zakresie tego zadania. Dotacje zostały przekazane z zachowaniem terminów określonych w art. 53 ust. 9 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych⁵³. Objęte badaniem jst nie składały do MUW wniosków o zwiększenie środków dotacji na to zadanie ani nie zgłaszały niepełnej realizacji zadań i celów założonych przy udzielaniu dotacji. Na podstawie złożonych po zakończeniu roku rozliczeń ustalono, że wszystkie badane jst otrzymały środki dotacji w nadmiernej wysokości i dokonały zwrotu niewykorzystanych środków na rachunek MUW. W jednym przypadku Urząd Miasta Marki dokonał zwrotu środków po upływie terminu, o którym mowa w art. 168 ust. 1 ufp, co tłumaczono przeoczeniem. Środki zwrócono wraz z należnymi odsetkami.

(akta kontroli tom 1 str. 16, 24-60, tom 2 str. 273-302)

Środki przeznaczone na wypłaty zasiłków stałych, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 19 ustawy o pomocy społecznej Wojewoda przekazywał gminom w kwotach nieprzekraczających wysokości ustalonego dla jst planu wydatków na to zadanie oraz zgodnych ze składanymi przez nie miesięcznymi zapotrzebowaniami. Przeprowadzone przez MUW kwartalne analizy wykazały, że zaplanowane na ten cel w budżecie Wojewody środki są niewystarczające, aby w pełni sfinansować potrzeby gmin, o czym Wojewoda informował MRPiPS⁵⁴. W trakcie roku ustalony w części 85/14 plan wydatków na te dotacje zwiększono środkami z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 25 oraz rezerwy ogólnej – szczegóły opisano powyżej, na stronach 8 i 9 niniejszego wystąpienia. Na podstawie decyzji nr 426/2024 z 28 listopada 2024 r. Wojewoda wprowadził także zmiany polegające na przeniesieniu środków nierozdysponowanych oraz pomiędzy poszczególnymi jst. Pięć z 11 objętych badaniem szczegółowym gmin dokonało zwrotu niewykorzystanych środków dotacji. W przypadku pozostałych jst w MUW nie stwierdzono przypadków, aby finansowane ze środków dotacji zadania nie zostały w pełni zrealizowane. W szczególności objęte badaniem jst nie informowały MUW o niepełnej realizacji zadań i celów założonych przy udzielaniu dotacji.

(akta kontroli tom 2 str. 160-172)

Na podstawie składanych przez beneficjentów rozliczeń dotacji oraz sprawozdań, Wojewoda Mazowiecki⁵⁵ dokonywał oceny wykorzystania dotacji,

⁵¹ O podziale środków rezerwy celowej budżetu państwa poz. 52 Minister Edukacji poinformowała wojewodów w piśmie z 5 lutego 2024 r. (zn.: DBF-WKP 2.3132.3.2024.JS), limit przyznany dla województwa mazowieckiego: 685 933,4 tys. zł.

⁵² Dz. U. z 2023 r. poz. 2703, ze zm. Rozporządzenie zostało uchylone z dniem 25 października 2024 r.

⁵³ Przepis został uchylony z dniem 25 października 2024 r.

⁵⁴ W pismach z: 30 sierpnia 2024 r., 24 września 2024 r. oraz 28 października 2024 r.

⁵⁵ W przypadku dotacji na zadania gmin w zakresie wychowania przedszkolnego uczniów oceny prawidłowości wykorzystania środków zgodnie z przeznaczeniem dokonywał Mazowiecki Kurator Oświaty (dalej: MKO) oraz sporządził i przekazał do Ministerstwa Edukacji i Nauki, jak również do Wojewody Mazowieckiego, zbiorcze zestawienia z wykorzystania dotacji. Zgodnie z § 31 statutu MUW (zarządzenie Wojewody Mazowieckiego z 7 marca 2024 r.) zadania rządowej administracji zespolonej w województwie wykonuje Wojewoda oraz działający pod jego zwierzchnictwem kierownicy zespolonych służb, inspekcji i straży, w tym MKO, do zadań którego

realizacji celów założonych przy ich udzielaniu oraz efektów rzeczowych. Rozliczenie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w ufp i przepisami szczególnymi dotyczącymi poszczególnych dotacji.

(akta kontroli tom 1 str. 526-644)

Wojewoda Mazowiecki wywiązał się z obowiązku podania do publicznej wiadomości wykazu jednostek, którym w 2024 r. przyznano dotacje wraz z kwotami przyznanych środków.

(akta kontroli tom 1 str. 277-279, tom 2 str. 448)

Największe pozycje w zrealizowanych w 2024 r. w części 85/14 wydatkach bieżących jednostek budżetowych⁵⁶ stanowiły środki przeznaczone na wynagrodzenia (768 155,8 tys. zł, tj. 57,9%) oraz na wypłatę odszkodowań dla hodowców z tytułu wystąpienia ognisk choroby zakaźnej zwierząt (58 602,1 tys. zł, tj. 4,4%). Wydatki na wynagrodzenia wzrosły, w porównaniu do 2023 r., o 127 107,3 tys. zł (tj. o 19,8%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2024 r. wyniosło 11 885,1 zł i w porównaniu do 2023 r. było wyższe o 1778,7 zł. W 2024 r. w części 85/14 przeciętne zatrudnienie wynosiło 5386 osób i w porównaniu do 2023 r. było wyższe o 100 osób, m.in. w wyniku zwiększenia liczby etatów w urzędzie wojewódzkim (o 33,4), powiatowych inspektoratach weterynarii (o 20,6), zespołach do spraw orzekania o niepełnosprawności (o 16,4). Wzrost zatrudnienia w ww. jednostkach był spowodowany koniecznością zapewnienia obsady umożliwiającej realizację zadań nałożonych na wojewodę (m.in. zatrudnienie 10 osób do pracy przy projekcie finansowanym z Funduszu Azylu, Migracji i Integracji 2021-2027) oraz obsadzeniem wolnych etatów.

(akta kontroli tom 2 str. 65-85, tom 3 str. 549-557)

Wydatki majątkowe w części 85/14 wyniosły 217 667,8 tys. zł⁵⁷ (95,1% planu po zmianach) i wzrosły w porównaniu do 2023 r. o 15,8% (o 29 683,6 tys. zł). Wydatki te przeznaczono na: inwestycje (10 677,1 tys. zł), zakupy inwestycyjne (41 505,7 tys. zł) oraz dotacje na zadania inwestycyjne (165 485,0 tys. zł).

Najwyższe zrealizowane wydatki na inwestycje były przeznaczone dla Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Siedlcach⁵⁸ i obejmowały m.in. wykonanie nowego obiegu instalacji wentylacji w budynku laboratorium, modernizacji kotłowni gazowej, wykonanie nowego pokrycia dachowego budynków oraz budowę parkingu dla samochodów osobowych (3529,2 tys. zł, tj. 1,6% wydatków majątkowych).

W ramach zakupów inwestycyjnych największe środki przeznaczono na:

- zakup samochodów pożarniczych dla Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej (19 369,0 tys. zł, tj. 8,9% wydatków majątkowych),
- zakup sprzętu, w tym m.in. samochodów służbowych, kontenerów chłodniczych, komputerów, serwerów i agregatu, na potrzeby powiatowych inspektoratów weterynarii (6302,1 tys. zł, tj. 2,9%) oraz WIW (4495,4 tys. zł, tj. 2,1%),
- zakup samochodów osobowych, sprzętu laboratoryjnego (np. chromatograf cieczowy, miernik pola elektromagnetycznego, komora laminarna) oraz

(§ 36 statutu) należy realizacja zadań dotyczących oświaty oraz sprawowanie nadzoru pedagogicznego nad publicznymi i niepublicznymi szkołami i placówkami. Do zadań MKO należy m.in. opracowywanie propozycji podziału środków dla jst z rezerw celowych budżetu państwa oraz rozliczania dotacji i środków udzielonych z rezerw celowych (§ 30 pkt 4 i 5 regulaminu organizacyjnego MKO).

⁵⁶ W kwocie 1 327 064,8 tys. zł.

⁵⁷ Grupa paragrafowa 6 wydatków wraz z wydatkami na współfinansowanie.

⁵⁸ Dalej: WIW.

sprzętu informatycznego na potrzeby inspekcji sanitarnej (5285,5 tys. zł, tj. 2,4%).

Środki z dotacji na zadania inwestycyjne przeznaczono głównie na dofinansowanie zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, tj.:

- budowę lub rozbudowę infrastruktury szkół podstawowych, m.in. budowę szkoły na terenie osiedla Chrzanów w Dzielnicy Bemowo m.st. Warszawy, rozbudowę budynku szkoły w Jeziorze (gmina Pniewy) o salę gimnastyczną wraz z zapleczem (36 638,7 tys. zł, tj. 16,8%),
- budowę, rozbudowę lub przebudowę komend powiatowych Państwowej Straży Pożarnej (33 373,1 tys. zł, tj. 15,3%),
- rozbudowę lub przebudowę szpitali, w tym rozbudowę SOR w Radomskim Szpitalu Specjalistycznym oraz przebudowę i doposażenie bloku operacyjnego SPZOZ w Nowym Mieście nad Pilicą (17 493,3 tys. zł, tj. 8,0%).

(akta kontroli tom 2 str. 86-95)

W części 85/14 zobowiązania na koniec 2024 r. wyniosły 80 341,9 tys. zł i były niższe o 15 488,0 tys. zł (tj. o 16,2%) od zobowiązań na koniec 2023 r. Dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi oraz faktur, które wpłynęły do MUW po zakończeniu roku budżetowego.

(akta kontroli tom 2 str. 306-316)

W trakcie 2024 r. w części 85/14 wystąpiły przypadki powstania zobowiązań wymagalnych⁵⁹ powstałych w: Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Warszawie⁶⁰, Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Ostrowie Mazowieckim⁶¹, Powiatowych Inspektoratach Weterynarii w Wyszku⁶², Makowie Mazowieckim⁶³, Białobrzegach⁶⁴ oraz Mińsku Mazowieckim⁶⁵, Wojewódzkim Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Warszawie⁶⁶, Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Warszawie⁶⁷, Wydziale Budżetu i Finansów MUW⁶⁸. W każdym powyższym przypadku nie naliczono odsetek od nieterminowych płatności zobowiązań. Na koniec 2024 r. wystąpiły zobowiązania wymagalne o wartości 1,5 tys. zł w dziale 921 Kultura

⁵⁹ Zobowiązania wymagalne wyniosły: na koniec lutego 2741,7 tys. zł, na koniec marca 741,0 tys. zł, na koniec maja 1245,6 tys. zł, na koniec czerwca 228,4 tys. zł, na koniec lipca 232,3 tys. zł, na koniec września 4,5 tys. zł, na koniec listopada 6,8 tys. zł i na koniec grudnia 1,5 tys. zł.

⁶⁰ Zobowiązania wymagalne w rozdziale 82132 w § 4010 na kwotę 16 zł dotyczące niewydanego na fakturze potrącenia za pakiet medyczny – korekta faktury dokonana w marcu 2024 r.

⁶¹ Zobowiązanie dotyczące faktury za usługi pocztowe, brak wpływu faktury na adres mailowy wskazany w umowie uniemożliwił dokonanie płatności w wyznaczonym terminie.

⁶² Zobowiązania dotyczące odsetek od odszkodowania za bezumowne korzystanie na rzecz powodów zgodnie z wyrokami - brak środków w planie finansowym, zapłata po uzyskaniu środków.

⁶³ Zobowiązanie wobec kół łowieckich z tytułu odstrzału dzików - brak środków w planie finansowym, zapłata po uzyskaniu środków.

⁶⁴ Zobowiązanie dotyczące odszkodowania za ubite kury hodowlane i za zniszczone jaja wylęgowe w związku ze stwierdzeniem pałeczek Salmonella w stadzie kur hodowlanych - brak środków w planie finansowym, zapłata po uzyskaniu środków.

⁶⁵ Zobowiązania wobec kół łowieckich za odstrzał dzików oraz zapłata na rzecz zakładów leczniczych za usługi związane z próbkobraniami w kierunku chorób zakaźnych - brak środków w planie finansowym, zapłata po uzyskaniu środków.

⁶⁶ Zobowiązanie dotyczyło zakupu usług pocztowych, wpływ faktury do jednostki po terminie płatności zobowiązania.

⁶⁷ Zobowiązania dotyczyły opłat za energię elektryczną Delegatury w Płocku i opłaty za usługę w zakresie medycyny pracy Delegatury w Płocku - wpływ faktur po terminie płatności.

⁶⁸ Zobowiązania dotyczące realizacji wyroków sądu apelacyjnego, odszkodowania na podstawie Decyzji Wojewody Mazowieckiego (wygaśnięcie prawa użytkowania wieczystego ustanowionego na nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa i pozostającej w użytkowaniu wieczystym), postanowień sądu okręgowego (nieuiszczone koszty sądowe).

i ochrona dziedzictwa narodowego, rozdziale 92121 Wojewódzkie Urzędy Ochrony Zabytków, § 4260 Zakup energii i § 4280 Zakup usług zdrowotnych, związane z wpływem faktur do MUW po terminie płatności.

(akta kontroli tom 2 str. 317-319)

W części 85/14 zapłacone odsetki na koniec 2024 r. wyniosły 3422,4 tys. zł i były wyższe o 3369,9 tys. zł od zapłaconych na koniec 2023 r. Przyczynami nieuregulowania zobowiązań w terminie, co skutkowało zapłatą odsetek były: braki w planie środków finansowych oraz długie oczekiwanie na przekazanie środków z rezerwy celowej, otrzymanych po upływie terminu płatności zobowiązań⁶⁹ i realizacja zawartych ugód mediacyjnych i wyroków sądów⁷⁰.

(akta kontroli tom 2 str. 320-326)

W części 85/14 nie wystąpiły wydatki budżetu państwa, które nie wygasły z upływem 2024 r.

(akta kontroli tom 1 str. 208)

W 2024 r. wydatki MUW z budżetu państwa wyniosły 333 167,2 tys. zł i były niższe o 4,8% (tj. o 16 930,3 tys. zł) od planu po zmianach⁷¹ oraz wyższe o 11,3% (tj. o 33 825,4 tys. zł) od wydatków poniesionych w 2023 r.⁷² Wzrost wydatków w 2024 r. nastąpił w dwóch grupach ekonomicznych, tj. w grupie wydatków bieżących jednostek budżetowych⁷³ – o 42 826,5 tys. zł (o 15,1%) oraz w grupie wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych⁷⁴ – o 26,5 tys. zł (o 5,4%). Natomiast w grupie wydatków majątkowych⁷⁵ nastąpił spadek o 9027,6 tys. zł (o 58,9%).

(akta kontroli tom 3 str. 598-605)

Wydatki na wynagrodzenia pracowników Urzędu wyniosły 201 928,0 tys. zł i w porównaniu do 2023 r. były wyższe o 18,7%⁷⁶. Zwiększenie wydatków na wynagrodzenia w porównaniu z rokiem poprzednim wynikało ze wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej zgodnie z ustawą budżetową oraz podniesienia pensji minimalnej. W 2024 r. przeciętne zatrudnienie w MUW wynosiło 1645 osób i w stosunku do 2023 r. wzrosło o 49 osób, tj. o 3,0%. W 2024 r. pracownicy MUW otrzymali nagrody w łącznej wysokości 6112,6 tys. zł, średnia kwota nagrody na jednego pracownika wyniosła 3,7 tys. zł. Badaniem szczegółowym objęte zostały najwyższe kwotowo nagrody wypłacone 13 osobom w łącznej kwocie 225,8 tys. zł. Na podstawie badania stwierdzono, że wszystkie nagrody zostały wypłacone na podstawie Zarządzenia Dyrektora Generalnego MUW z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie wprowadzenia zasad przyznawania nagród pieniężnych, dodatków zadaniowych oraz dodatków

⁶⁹ Zobowiązanie dotyczyło odstrzału sanitarnego dzików na obszarze działalności Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Garwolinie.

⁷⁰ Zobowiązania były wynikiem przegranych spraw sądowych przez Powiatowe Inspektoraty Weterynarii w Płocku i Wyszku, Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Warszawie, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Wydział Budżetu i Finansów w MUW.

⁷¹ Wynoszącego 350 097,5 tys. zł.

⁷² Wynoszących 299 341,8 tys. zł.

⁷³ Wydatki bieżące wyniosły w 2024 r. – 326 352,9 tys. zł (98,0% wydatków MUW ogółem) i zostały zrealizowane w 97,0% planu po zmianach. Wydatki na realizację programów i projektów z udziałem środków UE wynoszące w tej grupie 1467,4 tys. zł zostały zrealizowane w 44,4% planu po zmianach.

⁷⁴ Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły w 2024 r. – 521,8 tys. zł (0,2% wydatków MUW ogółem) i zostały zrealizowane w 86,4% planu po zmianach. Z grupy tej nie współfinansowano wydatków na programy i projekty z udziałem środków UE.

⁷⁵ Wydatki majątkowe wyniosły w 2024 r. – 6292,6 tys. zł (1,9% wydatków MUW ogółem) i zostały zrealizowane w 48,2% planu po zmianach. W ramach tej grupy ekonomicznej nie zrealizowano wydatków na finansowanie programów i projektów z udziałem środków UE.

⁷⁶ W 2023 r. wydatki na wynagrodzenia wyniosły 170 146,0 tys. zł.

specjalnych pracownikom MUW oraz Zarządzenia Dyrektora Generalnego MUW z dnia 23 września 2024 r. zmieniającego ww. Zarządzenie. Każdorazowo sporządzano uzasadnienie dla wypłaconych nagród, poniesione przez MUW wydatki na nagrody były celowe, a uzasadnieniem dla ich przyznania było spełnienie kryteriów określonych w § 8 ust. 2 ww. Zarządzenia.

(akta kontroli tom 3 str. 549-557, 581-583, 619-645)

W MUW w 2024 r. zawarto umowy zlecenia z pięcioma pracownikami, z tytułu których wypłacono 97,4 tys. zł. Szczegółowe badanie wykazało, że umowy zawarte z trzema pracownikami dotyczyły wprowadzania do systemu wniosków o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeb wsparcia, a umowy zawarte z dwoma pracownikami dotyczyły przygotowania projektów decyzji w sprawie ustalenia poziomu potrzeby wsparcia. Zadania te miały charakter doraźny i wynikały z realizowania od 1 stycznia 2024 r. przez Wojewódzki Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, nowego zadania tj. wydawania decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym⁷⁷, ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁷⁸ oraz rozporządzenia z dnia 23 listopada 2023 r. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie ustalenia poziomu potrzeb wsparcia⁷⁹. W celu realizacji tych zadań w MUW zwiększono liczbę etatów w zespołach do spraw orzekania o niepełnosprawności, zatrudniając specjalistów dokonujących oceny poziomu potrzeby wsparcia (wzrost o 16,4 etatu). W związku z nieadekwatnymi zasobami kadrowymi do realizacji zadań biurowych w ramach tego zadania, konieczne było również zawarcie ww. umów zleceń.

(akta kontroli tom 2 str. 337-340, tom 3 str. 552)

NIK zwraca uwagę, że nowe zadania powierzane Wojewodzie na mocy obowiązujących przepisów prawa powinny być realizowane przez pracowników MUW w ramach ich zakresów obowiązków. Z tego względu w perspektywie kolejnych lat należy zwrócić uwagę na dostosowanie zatrudnienia do faktycznego obciążenia wynikającego z nałożonych zadań i ewentualne wnioskowanie o środki finansowe.

Ponadto analizą objęto cztery umowy zlecenia zawarte w MUW z dwiema osobami niebędącymi pracownikami Urzędu, którym wypłacono z tego tytułu 57,3 tys. zł⁸⁰ (12,8% środków ogółem wypłaconych z tytułu umów zlecenia). Przedmiotem dwóch umów były zadania pomocnicze, dotyczące świadczenia pomocy prawnej na rzecz Rzecznika Dyscyplinarnego dla nauczycieli przy Wojewodzie Mazowieckim, polegającej na doradztwie prawnym i sporządzaniu opinii prawnych w okresie od 25 lipca do 24 grudnia 2024 r.⁸¹ i świadczenia usług dla Biura Wojewody w zakresie komunikacji i promocji w okresie w 1 lipca do 31 sierpnia 2024 r. i od 23 września do 22 grudnia 2024 r.⁸² Zakres świadczonych przez te osoby usług wymagał wiedzy specjalistycznej, a kwota wypłaconych im wynagrodzeń zależała od faktycznie wykonanej pracy, w tym m.in. liczby przygotowanych projektów pism, spraw toczących się przed sądami, prac dotyczących promocji.

(akta kontroli tom 2 str. 337, 341-342)

⁷⁷ Dz. U. poz. 1429, ze zm.

⁷⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 44, ze zm.

⁷⁹ Dz. U. poz. 2581.

⁸⁰ W 2024 r. w MUW zawarto umowy zlecenia ze 151 osobami (w tym pięć z pracownikami MUW) i wydatkowano z tego tytułu 1245,1 tys. zł (w tym 97,4 tys. zł dla pracowników MUW).

⁸¹ Z tego tytułu wypłacono kwotę 24,0 tys. zł.

⁸² Z tego tytułu wypłacono kwotę 33,3 tys. zł.

W MUW w 2024 r. zawarto umowy o dzieło z trzema osobami niebędącymi pracownikami Urzędu, z tytułu których wypłacono łącznie 14,3 tys. zł. Szczegółowe badanie dwóch umów o dzieło wykazało, że zostały sfinansowane w ramach § 4170 Wynagrodzenia bezosobowe i dotyczyły wykonania dzieła polegającego na naprawieniu zbioru dokumentów po przeprowadzeniu zachowawczych zabiegów konserwatorskich dokumentów na podłożu papierowym⁸³ i sporządzeniu pisemnej opinii eksperckiej, stanowiącej kontropinię w stosunku do opinii sporządzonej przez biegłego sądowego⁸⁴. Zakres świadczonych przez te osoby usług wymagał wiedzy specjalistycznej, a kwota wypłaconych im wynagrodzeń zależała od faktycznie wykonanej pracy.

(akta kontroli tom 2 str. 337, 343-344)

W MUW w 2024 r. zawarto 11 umów na usługi doradcze i eksperckie na łączną kwotę 148,6 tys. zł, co stanowiło 2,0% udziału w wydatkach w § 4170 Wynagrodzenia bezosobowe i 0,04% w wydatkach MUW ogółem w 2024 r. Siedem z zawartych umów dotyczyło wsparcia prawnego, a pozostałe cztery świadczenia usług dla Biura Wojewody w MUW⁸⁵ oraz sporządzenia opinii w zakresie poprawności postępowania scaleniowego obiektu. W MUW nie opracowano odrębnych procedur regulujących zasady zlecania usług doradczych i eksperckich. Przy zakupie ww. usług posługiwano się Regulaminem udzielania zamówień publicznych w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie⁸⁶, zgodnie z którym zamówienia publiczne winny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania jak najlepszych efektów z danych nakładów. Regulamin przewidywał obowiązek prowadzenia rejestrów zamówień publicznych i wniosków o dokonanie zakupów/zaangażowanie środków umów. W Biurze Obsługi Urzędu w MUW prowadzony był Centralny rejestr umów z danymi dotyczącymi zawartych umów zlecenia i umów o dzieło.

W objętych kontrolą pięciu umowach na zakup usług doradczych i eksperckich skutkujących wydatkiem w roku 2024 r.⁸⁷ nie stwierdzono nieprawidłowości. Wydatkowanie środków było zasadne, pozostawało w związku z zakresem działalności komórek organizacyjnych MUW odpowiedzialnych za wnioskowanie o dokonanie zakupu/zaangażowania środków. Osiągnięto założone efekty realizowanych umów.

Przy zawieraniu badanych umów odstąpiono od rozeznania rynku⁸⁸ ze względu na: niską wartość zamówienia; szczególną okoliczność po uzyskaniu zgody kierownika zamawiającego; konieczność zapewnienia ciągłości działania komórki organizacyjnej MUW; konieczność natychmiastowego wykonania zamówienia wynikającego z biegu terminu procesowego, co było zgodne

⁸³ Z tytułu wykonywania umowy wypłacono kwotę 5,3 tys. zł

⁸⁴ Z tytułu wykonywania umowy wypłacono kwotę 9,0 tys. zł.

⁸⁵ Umowy dotyczyły m.in. analizowania efektywności działań komunikacyjno-informacyjnych podejmowanych przez MUW celem opracowania nowych lub usprawnienia funkcjonujących kanałów i narzędzi komunikacji, proponowania działań mających na celu kreowanie inicjatyw komunikacyjnych i wizerunkowych w zakresie PR dla MUW i Wojewody.

⁸⁶ Wprowadzonym do stosowania Zarządzeniem Nr 20 Dyrektora Generalnego MUW w Warszawie z dnia 30 grudnia 2021 r. i Zarządzeniem Dyrektora Generalnego MUW w Warszawie z dnia 15 lipca 2024 r., dalej: Regulamin udzielania zamówień.

⁸⁷ Umowa 156/2024/WNP z 20 lutego 2024 r. na opinię ekspercką, umowa 200/2024/BW z 29 lutego 2024 r. na świadczenie usług dla Biura Wojewody w MUW, umowa 217/2024/WNP z 7 marca 2024 r. na świadczenie pomocy prawnej, umowa 286/2024/BW z 25 kwietnia 2024 r. na świadczenie pomocy prawnej na rzecz Rzecznika Dyscyplinarnego dla Nauczycieli, umowa 442/2024/WIG z 26 lutego 2024 r. na sporządzenie opinii dotyczącej poprawności postępowania scaleniowego obiektu.

⁸⁸ Wyłączenie wynikające z § 17 Rozdziału 10 Regulaminu udzielania zamówień.

z wewnętrznymi regulacjami dotyczącymi zamówień. Przed zawarciem wszystkich badanych umów wykonano analizę faktycznych potrzeb i celowości ich realizacji. W sytuacji, gdy zadania realizowane na podstawie umowy pokrywały się z zadaniami przypisanymi komórkom organizacyjnym lub poszczególnym stanowiskom w MUW, potwierdzano, że nie ma możliwości ich realizacji w ramach własnych zasobów kadrowych.

(akta kontroli tom 2 str. 345-376)

W 2024 r. Wojewoda Mazowiecki wydatkował 40,3 tys. zł na działania promocyjne i reklamowe. Wydatki te były wyższe w porównaniu do 2023 r. o 38,8 tys. zł.

(akta kontroli tom 2 str. 377-378)

W MUW zadania z zakresu promocji i reklamy realizowane były przez Biuro Wojewody, zgodnie z obowiązującym regulaminem organizacyjnym. W 2024 r. zrealizowano jedną kampanię #NieDajSięWymazać, która polegała na działaniach informacyjno-edukacyjnych dotyczących zdrowia, m.in. zdrowia psychicznego oraz propagowania właściwych postaw społecznych. Kampania nie była przewidziana w planie działalności na 2024 r., ponieważ pomysł na jej realizację pojawił się w lipcu 2024 r. i był odpowiedzią na rosnący problem zażywania narkotyków przez młodzież. Działania informacyjno-edukacyjne skierowano do młodzieży, rodziców i opiekunów prawnych. Za koncepcję i koordynację działań związanych z kampanią odpowiadał Rzecznik Prasowy Wojewody. Podejmowane działania były na bieżąco konsultowane i akceptowane przez Rzecznika.

(akta kontroli tom 2 str. 379-382)

Badanie umowy zawartej na potrzeby realizacji kampanii #NieDajSięWymazać⁸⁹ nie wykazało nieprawidłowości. Podpisanie umowy z wykonawcą było poprzedzone zawarciem w dniu 28 października 2024 r. umowy o partnerstwo mającej na celu uregulowanie wzajemnych praw i obowiązków stron w związku z realizacją kampanii społecznej pomiędzy MUW w Warszawie (partner wiodący) a Kuratorium Oświaty w Warszawie (partner I) i Fundacją UNaweza (partner II). Wyboru wykonawcy umowy dokonano z zachowaniem obowiązującego w MUW Regulaminu udzielania zamówień⁹⁰. Umowa przewidywała zabezpieczenie interesów zlecającego usługę poprzez m.in. wskazanie sposobu nadzoru nad realizacją umowy, zabezpieczenia przed niewłaściwą jej realizacją, zapisy dotyczące odstąpienia od umowy. Zakładane umową efekty zostały osiągnięte, tj. opublikowane materiały osiągnęły łącznie ponad 100 tys. wyświetleń⁹¹; dużym zainteresowaniem cieszyły się materiały edukacyjne udostępnione na stronie internetowej MUW, aktywność linku z nagraniem wideokonferencji (z udziałem konsultant ds. psychiatrii dzieci i młodzieży oraz lekarzem specjalistą od uzależnień) była dwukrotnie przedłużana na prośbę samorządów i dyrektorów szkół.

(akta kontroli tom 2 str. 383-386)

⁸⁹ Umowa zawarta 20 października 2024 r. na wykonanie materiałów informacyjno-edukacyjnych na potrzeby kampanii społecznej, w tym: zaprojektowanie graficznego plakatu, produkcję spotu reklamowego, produkcję video-wywiadu, zmontowanie video-zwiastunów na potrzeby publikacji w mediach społecznościowych, aneksowana 26 listopada 2024 r. w celu rozszerzenia przedmiotu umowy o przygotowanie plakatu na nośniki PKP S.A. i wydruk plakatu.

⁹⁰ Rozdział 10 Przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o wartości mniejszej niż 130 000 złotych oraz postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wyłączonego spod stosowania ustawy PZP.

⁹¹ Zakładany zasięg wynosił minimum 50 tys. odbiorców.

W części 85/14 w 2024 r. realizowane były również dwie kampanie społeczne pt. „CZUJKA na straży Twojego bezpieczeństwa” i „Promocja numeru alarmowego 112 (przedszkola, szkoły, urzędy, pikniki, mittingi, spotkania etc.)” przez Centrum Promocji Ratownictwa Radom w strukturach Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie i Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie. Na ww. działania promocyjno-informacyjne wydatkowano łącznie 54,3 tys. zł, z czego 49,8 z tys. zł z budżetu państwa⁹² a 4,5 tys. zł⁹³ z Funduszu Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej⁹⁴. Wydatki ponoszone w ramach realizacji ww. kampanii realizowane były z zachowaniem procedury udzielania zamówienia publicznego⁹⁵ i służyły realizacji celów statutowych jednostki.

(akta kontroli tom 2 str. 387-394)

Szczegółowe badanie planu zadań inwestycyjnych MUW⁹⁶ wykazało, że dokonano łącznie 17 zmian planu, w tym trzech na podstawie art. 171 ust. 3 ufp i jednej na podstawie art. 171 ust. 3 i 4 ufp, po uzyskaniu zgody MF. W pierwotnym planie ujęto 18 zadań na łączną kwotę 14 005,0 tys. zł. Do planu wprowadzono 13 nowych zadań na kwotę 1535,6 tys. zł, w tym w związku ze zwiększeniem planu środkami z rezerw. W trakcie roku zrezygnowano z realizacji trzech zadań ujętych w pierwotnym planie na kwotę 1643,0 tys. zł. Spośród pozostałych 28 zadań na łączną kwotę 13 059,6 tys. zł⁹⁷, MUW nie zrealizował w całości siedmiu zadań na kwotę 1855,0 tys. zł i częściowo trzech zadań na kwotę 4841,3 tys. zł⁹⁸. Łączne wykonanie wyniosło 6292,6 tys. zł⁹⁹. Niezrealizowane zadania dotyczyły m.in.: zakupu mobilnego zestawu RTG z przeznaczeniem dla Placówki Straży Granicznej Warszawa-Okęcie na kwotę 700,0 tys. zł (z uwagi na przedłużające się postępowanie zakupowe); dostawy i wymiany czterech masztów antenowych wraz z niezbędną infrastrukturą teleinformatyczną na potrzeby łączności radiowej Wojewody Mazowieckiego na kwotę 400,0 tys. zł (ze względu na przedłużające się postępowanie przetargowe oraz procedurę podpisania umowy z wybranym wykonawcą); zakupu przenośnego/ręcznego urządzenia skanowania rentgenowskiego w czasie rzeczywistym do prześwietlania bagaży z przeznaczeniem dla Oddziału Celnego Osobowego w Warszawie w Mazowieckim Urzędzie Celno-Skarbowym w Warszawie na kwotę 300,0 tys. zł (z uwagi na przedłużające się postępowanie zakupowe).

Spośród 10 zadań niezrealizowanych w 2024 r. (w całości lub części), dziewięć zaplanowano do realizacji w 2025 r. Zadanie nieprzeniesione do realizacji na 2025 r., którym miało być wykonanie robót na zewnątrz budynku, nie zostało zrealizowane ze względu na przedłużające się postępowanie zakupowe.

⁹² Na projekt „CZUJKA na straży Twojego bezpieczeństwa” 3,7 tys. zł, na projekt „Promocja numeru alarmowego 112 (przedszkola, szkoły, urzędy, pikniki, mittingi, spotkania etc.)” 46,1 tys. zł.

⁹³ Na projekt „CZUJKA na straży Twojego bezpieczeństwa”.

⁹⁴ Państwowy fundusz celowy.

⁹⁵ Zgodnie z załącznikiem 1 do Zarządzenia nr 15/2023 Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP z dnia 30 maja 2023 r. w sprawie wewnętrznej procedury postępowania przy udzielaniu zamówień publicznych w związku z realizacją dostaw/usług/robót budowlanych dla kwot przekraczających wartości 10 tys. zł netto a nieprzekraczających 20 tys. zł netto nie było wymagane sporządzenie umowy; zamówienia były realizowane na podstawie zaakceptowanego przez Komendanta lub jego Zastępcę zapotrzebowania.

⁹⁶ Ze środków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich.

⁹⁷ Plan po zmianach.

⁹⁸ Z zaplanowanych na te zadania środków w kwocie 8524,5 tys. zł, wydatkowano 3683,2 tys. zł.

⁹⁹ W tym: zadania zrealizowane w pełnym zakresie 2609,4 tys. zł oraz częściowo, tj. w kwocie 3683,2 tys. zł.

Inwestycja¹⁰⁰, której częścią było wykonanie robót na zewnątrz budynku, została zakończona w 2024 r.

(akta kontroli tom 2 str. 327-336)

Na koniec 2024 r. zobowiązania MUW wyniosły 20 282,3 tys. zł i były o 3969,7 tys. zł (tj. o 24,3%) wyższe od zobowiązań na koniec 2023 r. Zobowiązania dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2024 r. wraz z pochodnymi (tj. 15 096,3 tys. zł) oraz faktur, które wpłynęły do MUW w styczniu 2024 r. (1590,2 tys. zł). W trakcie 2024 r. oraz na koniec roku w MUW nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli tom 2 str. 319)

Szczegółowym badaniem objęto realizację 58 wydatków MUW¹⁰¹ z budżetu państwa w kwocie 15 547,4 tys. zł¹⁰² (4,7% zrealizowanych wydatków ogółem MUW), z których 47 w wysokości 7781,9 tys. zł wylosowano metodą monetarną¹⁰³, a 11 w wysokości 7765,5 tys. zł dobrano celowo. Badana próba wydatków MUW obejmowała m.in. usługę ochrony osób i obiektów MUW w Warszawie, Siedlcach, Płocku, Ciechanowie, Nowych Grobiczach i w Zielonce (4491,9 tys. zł), wypłatę dodatku do wynagrodzenia dla kierowników specjalizacji za nadzór nad odbywaniem przez lekarzy szkoleń specjalizacyjnych (3857,8 tys. zł), przebudowę i zmianę w zakresie spełnienia warunków ochrony przeciwpożarowej budynku administracyjno-biurowego w Ostrołęce (1265,5 tys. zł), utrzymanie przejść granicznych w portach lotniczych w Warszawie i Modlinie (1117,3 tys. zł), zakup usług pocztowych (881,4 tys. zł), zakup sprzętu komputerowego (785,5 tys. zł).

Wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, a zamówień publicznych udzielano na zasadach określonych w ustawie z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁰⁴. Poniesione wydatki na zakupy i usługi służyły realizacji celów Urzędu. MUW dokonał terminowych płatności w zakresie badanych wydatków. Badanie dokumentacji wydatków nie wykazało nieprawidłowości.

(akta kontroli tom 3 str. 609-618)

W Biuletynie Informacji Publicznej MUW, zgodnie z art. 23 ust. 1 i 4 ustawy Pzp, zamieszczono plan postępowań o udzielenie zamówień w 2024 r. wraz z 12 jego aktualizacjami¹⁰⁵. Plan oraz aktualizacje były opracowane na formularzu zgodnym ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie wzoru planu postępowań o udzielenie zamówień¹⁰⁶. W terminie określonym w art. 82 ust. 2 ustawy Pzp (tj. do dnia 1 marca 2024 r.), Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych przekazano sprawozdanie o udzielonych w 2024 r. zamówieniach w Urzędzie¹⁰⁷.

(akta kontroli tom 3 str. 490-514)

¹⁰⁰ Budowa, przebudowa lub remont budynku Delegatury MUW w Ciechanowie.

¹⁰¹ Doboru próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym dysponenta III stopnia z wyłączeniem wydatków w paragrafach 401-408, 411-414, 418, 420, 444 i 471 oraz wydatków poniżej 1,0 tys. zł.

¹⁰² Badaniem objęto wydatki bieżące w kwocie 13 309,9 tys. zł oraz wydatki majątkowe w kwocie 2237,5 tys. zł.

¹⁰³ Z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości transakcji.

¹⁰⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320; dalej: ustawa Pzp.

¹⁰⁵ Plan postępowań o udzielenie zamówień na rok 2024 w wersji pierwotnej został zamieszczony w Biuletynie Zamówień Publicznych MUW w dniu 21 lutego 2024 r. (nr 2024/BZP 00213240/01/P), a aktualizacje w dniach: 8 i 23 kwietnia, 9 maja, 14 i 25 czerwca, 9 lipca, 6 i 21 sierpnia, 9 i 13 września, 14 października i 5 grudnia.

¹⁰⁶ Dz. U. poz. 2362.

¹⁰⁷ Nr sprawozdania nadany przez system: 2024/SPRR 00011093/01.

Badaniem zamówień publicznych przeprowadzonych przez MUW i skutkujących wydatkowaniem w 2024 r. środków w kwocie powyżej 50 tys. zł objęto trzy zamówienia, w tym:

- jedno udzielone z zastosowaniem przetargu nieograniczonego w trybie unijnym¹⁰⁸ na podstawie art. 132 ustawy Pzp;
- dwa, do udzielenia których nie zastosowano przepisów ustawy Pzp z uwagi na wartość jednostkową nieprzekraczającą kwoty 130 tys. zł netto¹⁰⁹.

Analiza powyższych postępowań wykazała, że zamówień tych dokonano zgodnie z procedurami określonymi w ustawie Pzp¹¹⁰ albo Regulaminie udzielania zamówień w zakresie realizacji zamówień podlegających wyłączeniu ze stosowania ustawy Pzp¹¹¹.

(akta kontroli tom 3 str. 480-487)

Wojewoda Mazowiecki w 2024 r., zgodnie z art. 175 ufp sprawował nadzór nad prawidłowością wydatkowania środków w części 85/14. Bieżący nadzór obejmował prowadzenie okresowych analiz wykorzystania przekazanych środków finansowych i udzielonych dotacji. W 41 jednostkach będących beneficjentami dotacji, MUW przeprowadził kontrole prawidłowości ich wykorzystania, z czego w 17 jednostkach stwierdzono nieprawidłowości lub uchybienia, w wyniku których wydano zalecenia pokontrolne. Nieprawidłowości dotyczyły m.in. wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania dotacji w nadmiernej wysokości, nierzetelnego sporządzania i nieterminowego składania sprawozdań z realizacji zadania, nieprawidłowego sporządzania dowodów księgowych, braku prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej lub wyodrębnionego rachunku bankowego dla środków z dotacji celowej, naruszenia zapisów rozporządzenia w sprawie szczegółowej klasyfikacji budżetowej. Wobec beneficjentów sformułowano zalecenia lub wnioski dotyczące m.in. zwrotu dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem wraz z odsetkami; prawidłowego sporządzania i opisywania dowodów księgowych; rzetelnego sporządzania i terminowego składania sprawozdań z realizacji zadań; podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień w przyszłości.

(akta kontroli tom 1 str. 296-335, tom 2 str. 448)

¹⁰⁸ Zakup, dostawa, montaż i uruchomienie urządzenia RTG stacjonarnego do prześwietlania bagaży podróźnych dla Oddziału Celno Port Lotniczy Warszawa-Modlin w Mazowieckim Urzędzie Celno-Skarbowym w Warszawie (postępowanie nr BOU-V.272.16.2024, umowa nr 780/20247/WIR z 17 października 2024 r., na kwotę 202,8 tys. zł brutto, zrealizowana w całości).

¹⁰⁹ Usługa konserwacji sprzętu łączności telefonicznej zainstalowanego w obiektach Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (postępowanie nr BOU-II.2634.1.2024, umowa nr 345/2024/BOU z 28 czerwca 2024 r., na kwotę 159,4 tys. zł brutto, z której w 2024 r. wydatkowano 66,4 tys. zł); Zakup i dostarczenie fabrycznie nowych 20 szt. laptopów (z kartą sieciową), wraz ze stacjami dokującymi oraz 20 szt. monitorów, fabrycznie nowych wraz z zainstalowanym oprogramowaniem obejmującym oprogramowanie wbudowane (firmware) oraz system operacyjny o wymaganiach technicznych i parametrach szczegółowo określonych w szczegółowej specyfikacji technicznej zamówienia (postępowanie nr BOU-II.2634.1.2024, umowa 406/2024/BI z 19 lipca 2024 r., na kwotę 131,0 tys. zł, zrealizowana w całości).

¹¹⁰ W tym, w przypadku zamówienia udzielonego z zastosowaniem przetargu nieograniczonego w trybie unijnym m.in. prawidłowo: oszacowano wartość zamówienia, powołano pięcioosobową komisję przetargową, członkowie komisji złożyli wymagane oświadczenia, opisano przedmiot zamówienia, wyznaczono termin składania ofert, określono kryteria oceny ofert, dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty, zawarto umowę oraz opublikowano ogłoszenia o zamówieniu, o udzieleniu zamówienia, wykonaniu umowy.

¹¹¹ W tym w przypadku zamówień, do udzielenia których nie zastosowano przepisów ustawy Pzp m.in. prawidłowo: dokonano rozeznania rynku, wyłoniono wykonawcę oraz zawarto z nim umowę.

W MUW podjęto działania w celu realizacji wniosków pokontrolnych NIK, sformułowanych po kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. w obszarze wydatków budżetu państwa. W przypadku wniosku dotyczącego terminowego wnioskowania do ministra właściwego do spraw finansów publicznych o zwiększenie wydatków w części 85/14, po otrzymaniu informacji o dokonanych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania podziale środków przeznaczonych dla jednostek samorządu terytorialnego na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego, Wojewoda Mazowiecki w 2024 r. terminowo zawnioskował o zwiększenie w tym zakresie, o czym szerzej na stronach 12-13.

W przypadku wniosku dotyczącego niezwłocznego dokonywania blokad wydatków w sytuacji uzyskania informacji o nierealizowaniu tych wydatków w roku budżetowym, Wydział Finansów i Budżetu MUW skierował pisma do jednostek podległych oraz komórek organizacyjnych MUW przypominające o konieczności niezwłocznego zgłaszania środków w celu dokonywania blokad. Przy szczegółowym badaniu decyzji blokujących nie stwierdzono opóźnień w blokowaniu środków.

W przypadku wniosku dotyczącego zapewnienia rzetelnego nadzoru nad prawidłowym naliczaniem i pobieraniem kosztów obsługi organizacji i zapewnienia warunków odbywania stażu podyplomowego dla lekarzy i lekarzy dentystów przez Urząd Marszałkowski, w wysokości 123 zł za każdego finansowanego lekarza stażystę tylko raz w okresie trwania stażu, Wojewoda uzyskał stanowisko Ministerstwa Zdrowia, które podtrzymało, że koszt obsługi ww. zadania przysługuje w każdym roku za każdego szkolącego się stażystę. W celu uniknięcia dalszych wątpliwości brzmienie przepisu art. 15i ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty zostało doprecyzowane w tym zakresie¹¹². W przypadku wniosku dotyczącego podjęcia działań w celu prawidłowego rozliczenia dotacji na organizację, finansowanie oraz zapewnienie warunków odbywania stażu podyplomowego przez lekarzy za 2023 r. w okresie objętym kontrolą Wojewoda Mazowiecki wydał decyzję określając przypadającą do zwrotu dotację celową jako niewykorzystaną w terminie oraz wyegzekwował od Marszałka Województwa Mazowieckiego należne z tego tytułu odsetki, a następnie zatwierdził wykorzystanie otrzymanych środków.

W przypadku wniosku dotyczącego uwzględniania w umowach dotyczących przekazywania dotacji na organizację, finansowanie oraz zapewnienie warunków odbywania stażu podyplomowego przez lekarzy postanowień przewidujących pobieranie przez Urząd Marszałkowski 5,0% dochodów uzyskanych z tytułu gromadzonych na rachunku bankowym środków od przekazanej dotacji, stosowny zapis został wprowadzony w § 5 ust. 4 umowy dotyczącej finansowania tego zadania w 2025 r.

(akta kontroli tom 1 str. 15-153)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wojewoda Mazowiecki, uczestnicząc w opracowaniu projektu ustawy budżetowej na rok 2024 dla części 85/14, nie zapewnił rzetelnego planowania wydatków w dziale 852 Pomoc społeczna, rozdziale 85216 Zasiłki stałe, § 2030 Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych), przeznaczonych na dofinansowanie wypłat zasiłków stałych, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 19 ustawy o pomocy społecznej.

¹¹² Na podstawie art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 27 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1897).

Pomimo że na mocy ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw¹¹³, ogłoszonej w Dzienniku Ustaw z dnia 24 sierpnia 2023 r., wprowadzono zmiany skutkujące wzrostem od 1 stycznia 2024 r. minimalnej (z 30 zł do 100 zł – wzrost o 233%) i maksymalnej (z 719 zł do 1000 zł – wzrost o 39%) kwoty zasiłku stałego¹¹⁴, Wojewoda na etapie planowania budżetu na 2024 r. nie przeprowadził analiz w zakresie potrzeby zwiększania środków planu finansowego na powyższe zadanie.

W projekcie planu finansowego na 2024 r., zgłoszonym do MF przy piśmie z dnia 2 sierpnia 2023 r.¹¹⁵ zaplanowana na ten cel kwota wynosiła 135 030,0 tys. zł i była tożsama z kwotą planowaną na 2023 r. W ramach dalszych prac nad budżetem na 2024 r. Wojewoda przekazywał do MF dodatkowe informacje, a także wprowadzał korekty do planu budżetu na 2024 r. W piśmie z dnia 7 września 2023 r.¹¹⁶ dysponent zwracał się o zwiększenie budżetu części 85/14 o 131 591,0 tys. zł wskazując zadania, dla których ustalone limity wydatków na 2024 r. mogą być niewystarczające. Zgłaszane propozycje i korekty nie dotyczyły jednak zwiększenia środków na dofinansowanie wypłat zasiłków stałych. Na skutek niedoszacowania planu wydatków w części 85/14, w drugiej połowie 2024 r. wystąpiły niedobory środków przeznaczonych na dotacje dla jst na dofinansowanie wypłat zasiłków stałych, o pokrycie których Wojewoda wystąpił do Prezesa Rady Ministrów ze środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa w kwocie 9900,0 tys. zł¹¹⁷.

(akta kontroli tom 2 str. 120-262)

Zastępca Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej w MUW wyjaśniła, że wzrost kwoty zasiłku stałego wynikający z ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. nie mógł wpłynąć wprost proporcjonalnie na wzrost wydatków, zaś na wysokość przyznanego od 1 stycznia 2024 r. zasiłku stałego wpływ miał również osiągnięty dochód. Ponadto wyjaśniła, że szczegółowe analizy związane z ustaleniem kwoty niezbędnej na wypłatę zasiłków stałych, które byłyby przeprowadzone w 2023 r., opierałyby się na szacunkach. Wymagałoby to zaangażowania pracowników w przygotowywanie analiz uwzględniających wiele zmiennych czynników i założeń oraz spowodowało mniejszą dostępność pracowników przy realizacji pozostałych zadań.

Dodatkowo Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu MUW oświadczyła, że ze względu na specyfikę zadania i uzależnienie m.in. od liczby osób, które w danym roku będą uprawnione do pobierania świadczenia oraz od zmiany sytuacji materialnej świadczeniobiorców, niedobory na rok 2024 można było oszacować dopiero w trakcie jego trwania. Działania analityczne mające na celu dostosowanie planu wydatków budżetu państwa w dziale 852, rozdział 85216 § 2030 zostały podjęte w trakcie roku 2024. Przeprowadzone w 2024 r. cztery analizy potrzeb miały na celu pozyskiwanie jak najbardziej aktualnych danych od jst dotyczących przewidywanego wykonania wydatków w omawianym zadaniu.

(akta kontroli tom 1 str. 336-340, 375-376, 428-436)

Zdaniem NIK, rzetelne planowanie budżetu państwa powinno uwzględniać w szczególności wpływ zmian zachodzących w przepisach prawa na wysokość planowanych wydatków budżetowych, co w omawianym zakresie bezspornie miało miejsce. Ponadto NIK zauważa, że na konieczność planowania

¹¹³ Dz. U. poz. 1693.

¹¹⁴ O których mowa w art. 37 ustawy o pomocy społecznej.

¹¹⁵ Zn.: WF-I.3110.4.2023.

¹¹⁶ Zn.: WF-I.3110.3.2023.

¹¹⁷ Wniosek z dnia 28 listopada 2024 r. zn. WRPS-III.3122.17.6.2024.MST, uzupełniony pismem z dnia 29 listopada 2024 r.

adekwatnych środków Izba kilkakrotnie zwracała uwagę, m.in. w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Wojewody Mazowieckiego po kontroli P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r., przy okazji wskazywania problemu dotyczącego finansowania środkami rezerwy ogólnej budżetu państwa zadań niewymagających podjęcia natychmiastowych działań. W ocenie NIK, również zadanie polegające na dofinansowywaniu wypłaty zasiłków stałych, w świetle przedstawionych okoliczności, nie miało charakteru nieprzewidywalnego wydarzenia, wymagającego podjęcia natychmiastowych działań, których nie można było zaplanować. Dysponent części 85/14 na etapie opracowania budżetu nie jest w stanie przewidzieć ostatecznych potrzeb finansowych na zadania, które zależą od zmiennych czynników, nie zmienia to jednak faktu, że wzrost kwot przyznawanych świadczeń ma wpływ na wysokość środków niezbędnych dla realizacji zadania i tę okoliczność Wojewoda powinien był uwzględnić już na etapie planowania budżetowego na 2024 r.

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

Wydatki budżetu środków europejskich w części 85/14 w 2024 r. zostały zrealizowane w kwocie 14 690,0 tys. zł (tj. 28,4% planu po zmianach) i były niższe od wykonania w 2023 r.¹¹⁸ o 55 459,4 tys. zł (tj. 79,1%).

Spadek wydatków w 2024 r., w porównaniu do roku poprzedniego, wynikał z przypadającego na 2023 r. zakończenia projektów w ramach programów służących realizacji Umowy Partnerstwa na lata 2014-2020, tj. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) i Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Jednocześnie w 2023 r. rozpoczęła się realizacja Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS), służącego realizacji Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027. W 2024 r. wydatki przeznaczono wyłącznie na projekty w ramach FERS, w tym głównie na wsparcie zadań z Programu „Aktywny Maluch 2022–2029”¹¹⁹. Zaplanowane na realizację tego zadania środki w kwocie ogółem 51 501,0 tys. zł, zostały wykorzystane w kwocie 14 651,2 tys. zł (tj. 28,5%). Na niskie wykorzystanie środków wpływ miały m.in.: przedkładanie przez ostatecznych odbiorców wsparcia niekompletnej dokumentacji niezbędnej do zawarcia umów, co powodowało przesunięcie planowanych terminów zawierania umów na rok kolejny, opóźnienia w realizacji zadań, co skutkowało aneksowaniem umów i przesunięciem wypłaty transz środków, rezygnacje i odstąpienia od zawarcia umów lub niewystąpienie o pełne kwoty wynikające z wniosków oraz oświadczeń o przyjęciu dofinansowania.

(akta kontroli tom 2 str. 115-119)

W 2024 r. MUW (dysponent III stopnia) z budżetu środków europejskich wykonał wydatki w kwocie 523,1 tys. zł, co stanowiło 81,2% planu po zmianach (644,0 tys. zł), w ramach realizacji Programu Aktywny Maluch z FERS. Ze środków tych sfinansowano wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla 48 pracowników MUW. Wydatki MUW z budżetu środków europejskich były w 2024 r. o 39,4 tys. zł wyższe (8,1%) od wykonanych w 2023 r.

(akta kontroli tom 3 str. 603-605)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹¹⁸ 70 149,4 tys. zł.

¹¹⁹ Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Aktywny Maluch 2022–2029”; dalej: Program Aktywny Maluch.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2024 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

Wydatki w ramach badanej próby dotacji (8,3%) poniesiono zgodnie z uzasadnionymi potrzebami beneficjentów, umożliwiając realizację zadań i celów założonych przy udzielaniu dotacji. Wojewoda Mazowiecki sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 85/14 zgodnie z art. 175 ust. 2 pkt 2-5 ufp. Badanie próby wydatków dysponenta III stopnia oraz wybranych postępowań o udzielenie zamówień publicznych przeprowadzonych przez MUW w 2024 r. nie wykazało nieprawidłowości.

OBSZAR**3. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe****3.1 Sprawozdania**

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez dysponenta części 85/14 – województwo mazowieckie rocznych sprawozdań łącznych za 2024 r. oraz sprawozdań jednostkowych sporządzanych przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach,
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/14 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych Urzędu były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Sprawozdania przedstawiają wiarygodne dane o dochodach i wydatkach oraz związanych z nimi należnościach i zobowiązaniach.

(akta kontroli tom 3 str. 1-196, 558-580)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2 Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

Księgi rachunkowe Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie prowadzono na podstawie Zasad (Polityki) Rachunkowości¹²⁰ dla dysponenta III stopnia w zakresie części budżetowej 85/14, wprowadzonej zarządzeniem Wojewody Mazowieckiego z dnia 16 sierpnia 2022 r.¹²¹, do którego ostatnia zmiana weszła w życie 26 września 2024 r. Ustalono, że obowiązująca Polityka rachunkowości spełniała ramowe założenia dla tego rodzaju dokumentacji określone w art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹²², jak również, z jednym wyjątkiem, dotyczącym danych promulgacyjnych powołanego w Polityce aktu prawnego¹²³, podlegała wymaganiom aktualizacji¹²⁴. Kontrola wykazała także, że w Planie Kont Polityki nie wyszczególniono obecnego w systemie finansowo-księgowym MUW konta bilansowego 230 *Rozliczenie z budżetem środków europejskich*, jak również nie zamieszczono w nim opisu zasad klasyfikacji zdarzeń na tym koncie. Powyższe nie miało jednak wpływu na poprawność prowadzenia ksiąg rachunkowych Urzędu, czy sporządzanie sprawozdawczości budżetowej i finansowej.

(akta kontroli tom 3 str. 197-200, 407-479)

Dyrektor Generalny MUW wyjaśnił, że Konto 230 zostało przez omyłkę wprowadzone do systemu FK podczas zakładania kont do nowoutworzonego projektu FERS i nie zostało usunięte w trakcie modernizacji systemu finansowo-księgowego. Konto 230 służy do ewidencji operacji związanych z decyzjami lub umowami o dofinansowanie zawieranymi przez instytucję koordynującą, zarządzającą lub pośredniczącą z beneficjentami realizującymi projekty finansowane z budżetu środków europejskich, a MUW jako dysponent III stopnia nie jest taką instytucją. W Polityce rachunkowości konto 230 nie będzie wprowadzone, a w systemie zostanie usunięte. MUW planuje wydać aktualizację Polityki rachunkowości i dokona aktualizacji dziennika ustaw.

(akta kontroli tom 3 str. 404-405)

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzono na próbie 127 zapisów księgowych o łącznej wartości 9387,1 tys. zł, wylosowanych metodą monetarną, która została uzupełniona 90 zapisami o łącznej wartości 2003,7 tys. zł, wyselekcjonowanymi na podstawie przeprowadzonego przeglądu analitycznego¹²⁵ ksiąg rachunkowych (obejmującego 9,9 tys.¹²⁶ zapisów księgowych) oraz na podstawie analizy należności i zobowiązań z tytułu dochodów i wydatków budżetowych nierozliczonych na dzień 31 grudnia 2024 r. Stwierdzono, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem

¹²⁰ Dalej także: Polityka.

¹²¹ Zarządzenie Wojewody Mazowieckiego z dnia 16 sierpnia 2022 r. w sprawie ustalenia zasad (polityki) rachunkowości dla dysponenta III stopnia w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie, zmienione zarządzeniami Wojewody Mazowieckiego z dnia 10 listopada 2022 r., 21 grudnia 2022 r., 2 sierpnia 2023 r., 30 lipca 2024 r. oraz 26 września 2024 r.

¹²² Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.

¹²³ Tj. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 144, ze zm.; wskazana w dokumencie wersja obowiązywała do 26 marca 2024 r.).

¹²⁴ M.in. w zakresie zmian organizacyjnych.

¹²⁵ Przegląd analityczny przeprowadzono w aplikacji Pomocnik Kontrolera 5.7 przy wykorzystaniu funkcji Fk-skan. Analiza wykazała dziewięć kategorii potencjalnych błędów.

¹²⁶ Z 725,9 tys. zapisów księgowych wyłączono wydatki dotyczące wynagrodzeń i ich pochodnych (w paragrafach 401-408, 411-414, 418, 420, 444, 471, 474, 475, 478, 479, 480, 483 i 485) jak również pozycje o wartości niższej niż 1,0 tys. zł.

formalno-rachunkowym i merytorycznym, a operacje gospodarcze udokumentowane tymi dowodami właściwie ujęto w księgach rachunkowych.

W trakcie kontroli nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które mogły wskazywać, że zapisy dotyczące dochodów i wydatków oraz związane z nimi należności i zobowiązania, a także księgi rachunkowe, stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, prowadzone były nieprawidłowo. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość prowadzenia ksiąg rachunkowych.

(akta kontroli tom 3 str. 367-369, 381-396)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i sprawozdanie w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne dysponenta części 85/14 zostały sporządzone terminowo, na podstawie sprawozdań jednostkowych. Sprawozdania jednostkowe MUW prezentują zgodny z prowadzoną ewidencją księgową obraz dochodów, wydatków, należności i zobowiązań. Badanie ksiąg rachunkowych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego nie wykazało nieprawidłowości.

V. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek: Zapewnienie rzetelnego planowania wydatków budżetu państwa w części 85/14, uwzględniającego wpływ zmian zachodzących w przepisach prawa na wysokość planowanych wydatków budżetowych.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie sformułowała uwag.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w formie dokumentu elektronicznego.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹²⁷ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

¹²⁷ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczania przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 14 kwietnia 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
Dyrektor
Paweł Tołwiński
/-/

Kontrolerzy:
Kamila Kucharska
główny specjalista
kontroli państwowej
/-/

Bartosz Pomykała
główny specjalista
kontroli państwowej
/-/

Dorota Białecka
specjalista
kontroli państwowej
/-/

Agnieszka Wasilewicz-Kamińska
specjalista
kontroli państwowej
/-/

Rafał Ulewicz
specjalista
kontroli państwowej
/-/